

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

ELS JOCS LINGÜÍSTICS EN EL DESENVOLUPAMENT LINGÜÍSTIC DELS INFANTS DE 5 ANYS

Adriana Castaño Ortega

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2020-21

DNI de l'alumne:

Treball tutelat per Joan Antoni Mesquida Cantallops
Departament de Filologia Catalana

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	X	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:
Desenvolupament lingüístic, fonemes, estimulació, joc.

Resum

El joc és una eina innata que afavoreix el desenvolupament integral de l'infant. En aquest treball de camp s'analitza com afecta el joc lingüístic en la producció de fonemes d'infants de 5 anys. Es duen a terme 15 sessions de jocs lingüístic per tal d'estimular el desenvolupament lingüístic dels infants. Finalment, s'ha observat com el joc ha tingut un resultat òptim en la producció de sons de la parla catalana.

Paraules clau

Desenvolupament lingüístic, fonemes, estimulació, joc.

Abstract

Play is an innate tool that promotes the integral development of the child. This fieldwork analyzes how language play affects the production of phonemes by 5-year-olds. There are 15 language play sessions to stimulate children's language development. Finally, it has been observed how the game has had an optimal result in the production of sounds from the Catalan language.

Keywords

Linguistic development, phonemes, stimulation, play.

Índex

Justificació.....	4
Objectius.....	4
Metodologia	4
3.1 Característiques de la mostra	5
3.2 Instruments	6
3.3 Contextualització i funcionament del centre	7
Marc teòric	7
4.1 Teories del llenguatge.....	7
4.2 Desenvolupament del llenguatge.....	10
4.3 Adquisició del llenguatge: etapa prelingüística i etapa lingüística.....	12
4.4 El joc en el desenvolupament lingüístic de l'infant.....	15
Propostes de joc.....	16
Anàlisi dels resultats.....	21
Conclusió i discussió	23
Bibliografia.....	25
Annex 1	27
Annex 2	31

Justificació

Actualment, existeixen molts de factors que contribueixen en el desenvolupament lingüístic dels infants de 5 anys. El joc és una eina d'aprenentatge innata la qual l'infant duu a terme durant tota la seva etapa d'infantil. Per això, podem observar com afecta el joc en el desenvolupament lingüístic de 3 infants de segon cicle d'educació infantil de 5 anys.

Objectius

Per dur a terme aquest estudi, seguirem un objectiu general i d'altres específics.

D'aquesta manera, l'objectiu general és:

- Observar i analitzar la influència del joc en el desenvolupament lingüístic de 3 infants de 5 anys.

Els objectius específics són:

- Dur a terme propostes riques de joc que afavoreixin el desenvolupament lingüístic de l'infant i analitzar els resultats.
- Observar i analitzar si hi ha hagut una millora en el llenguatge i la pronunciació de fonemes en l'infant.
- Realitzar propostes de millora en relació amb els resultats obtinguts de l'estudi, per tal de millorar el desenvolupament lingüístic dels infants.

Metodologia

El treball es realitzarà en dues parts, una part teòrica i un estudi pràctic. Es durà a terme un procés de recollida d'informació, investigació i recerca de bibliografia per tal de crear una fonamentació teòrica i un marc teòric basat en diferents autors. Per realitzar aquesta recerca es faran servir cercadors com Google Acadèmic, Dialnet, a més de revistes científiques, articles d'experts, etc. D'aquesta manera, es tindrà una bona base per poder dur a terme la part pràctica del treball.

A la teoria podem trobar el marc teòric en el qual hi haurà la fonamentació teòrica sobre el joc i el desenvolupament lingüístic dels infants, a més de la importància del joc en el desenvolupament lingüístic de l'infant, com influeix en joc en el llenguatge de l'infant, l'adquisició del llenguatge i les etapes, entre molts altres aspectes a analitzar.

Fent referència a l'estudi pràctic, aquest es durà a terme amb 3 infants de 5 anys del CEIP Norai, el centre on s'ha duit a terme el Pràcticum II. Aquests infants presenten lleus dificultats a l'hora

de parlar en català. Per aquest motiu, es considera interessant poder realitzar l'estudi pràctic basat en ells, ja que podrem posar en pràctica diferents jocs pel desenvolupament lingüístic i així, poder analitzar els seus resultats. Per poder dur a terme l'estudi es farà una avaluació inicial mitjançant un joc on s'hagi d'emprar l'expressió catalana i, d'aquesta manera, poder considerar el punt inicial de l'estudi, es tindrà en compte com articulen els fonemes, ja que és el principal factor que s'avaluarà. Es realitzaran 15 sessions de jocs lingüístics durant el curs escolar, i finalment, una vegada recollits els resultats es farà una valoració final i una reflexió.

3.1 Característiques de la mostra

Aquest estudi es durà a terme amb 3 infants de 5 anys del CEIP Norai, dues nines que són na I. i na C., i un nin que és n'A. Seguidament realitzaré una petita descripció d'aquests infants per poder destacar els seus trets més interessants i rellevants.

En primer lloc, na I. és una nina de 5 anys de mare madrilenya i pare holandès. La seva mare és castellanoparlant i el seu pare parla castellà i holandès, per tant, el català només el posa en pràctica a l'escola. El pare fa feina a Katar durant 4-6 mesos a l'any, això fa que es desenvolupin els sentiments d'enyorança de na I. cap el seu pare. A més, na I. té dos germans que tenen 30 anys aproximadament, un d'ells té una filla de 3 anys. Aquest fet, fa que na I. i la seva neboda comparteixin molt de temps, aficions, gustos, etc. La seva figura materna es pot considerar protectora, ja que és la filla petita amb molta edat de diferència.

Lingüísticament, na I. s'esforça molt per parlar el català, tot i que majoritàriament xerra en castellà. Diu molts de barbarismes i no acaba de pronunciar correctament tots els fonemes, però reconeix totes les grafies. Com a trets destacables, I. és molt participativa en les activitats, també escolta en tot moment la tutora durant les explicacions, sobretot quan la mestra conta un conte, ja que les històries fantàstiques i imaginàries són temes que li criden molt l'atenció i li crea interessos i curiositats.

En segon lloc, na C. és una nina de 5 anys de pares mallorquins que parlen majoritàriament castellà amb C. Aquesta nina és tímida i insegura, moltes vegades necessita l'acceptació o el suport d'una mestra a l'hora de dur a terme alguna feina, ja que té por a l'error. Normalment parla amb un to de veu baix. No obstant, la seva expressió catalana és bona, però participa a les sessions en castellà tot i que s'esforça en fer-ho en llengua catalana.

Lingüísticament, un fet destacable de C. és que abans del naixement del seu germà era capaç de pronunciar tots els fonemes i una vegada va néixer el seu germà va deixar de pronunciar la grafia /r/ i /rr/, a més d'altres. Es considera que C. va fer aquest canvi perquè li parla al seu

germà com si aquesta fos un nadó que no sap gairebé parlar i d'aquesta manera ella pot considerar que es comunicarà millor amb el seu germà.

Com a tret destacable és que C. és una nina amb molta imaginació, li agrada crear contes i contar-los als seus companys de classe. A més, sap reconèixer les seves emocions en tot moment, i si alguna cosa no li agrada és capaç d'identificar-ho i comunicar-ho amb facilitat.

Finalment, n'A. és un nin de 5 anys de pares estrangers, la seva família és de Romania. N'A. va començar l'educació infantil amb 4 anys i el van considerar un infant "d'Incorporació Tardana", ja que el català i el castellà no havien estat present en el seu dia a dia. A dia d'avui, n'A. parla romanès, català, castellà i sap algunes paraules en anglès. És un nin molt intel·ligent, que destaca a l'aula per les seves habilitats cognitives, lingüístiques i numèriques. N'A. té un germà gran de 8 anys que també destaca per les seves habilitats acadèmiques.

Lingüísticament, n'A. no pronuncia clarament alguns fonemes, tot i que identifica totes les grafies amb facilitat, es considera que ha adquirit l'etapa alfabètica de l'escriptura i és capaç de llegir paraules i oracions.

Per tant, es pot destacar la facilitat que presenta A. en desenvolupar l'aprenentatge, l'interès que expressa durant la classe en aprendre, la seva cognició i intel·ligència, el seu poder matemàtic, etc.

3.2 Instruments

Per tal de dur a terme l'estudi, primer es realitzarà un anàlisi del nivell de desenvolupament lingüístic dels 3 infants del CEIP Norai per poder tenir un punt de partida inicial. En aquest anàlisi es presentarà una plantilla on s'indicaran diferents aspectes lingüístics que han de tenir assolits els infants de 5 anys (veure annex 1). En aquesta plantilla hi haurà les paraules que contenen els fonemes que han de poder produir els infants amb 5 anys. La paraula que han de reproduir la veuran a partir d'una imatge, per exemple si han de dir la paraula rellotge, tindran la imatge d'un rellotge i jo els demanaré: què és això? Què hi veus?.

Seguidament, es crearan 15 sessions de jocs amb els infants (veure l'apartat de Propostes de Joc) i, finalment, es comprovaran els resultats obtinguts observant i tornant a omplir la plantilla de l'anàlisi. D'aquesta manera es podrà veure si els infants han assolit els ítems que han d'haver desenvolupat lingüísticament i fonèticament a l'etapa de 5 anys (veure annex 2).

Cal destacar que tots els ítems que s'avaluen són extrets del PLON-R, ja que el principal factor que s'analitzarà és la fonologia, és a dir, els fonemes que han de poder reproduir els infants de 5 anys.

A més, per donar valor a les accions dels infants s'ha de documentar, registrar i observar perquè com diu Malaguzzi “Lo que no se documenta no existe”. Per aquest motiu, tota la informació es recollirà mitjançant la observació directa, notes de camp, gravacions de veu, entre altres recursos existents.

3.3 Contextualització i funcionament del centre

El CEIP Norai està situat al Port d'Alcúdia i està format per dos edificis, un d'educació infantil i un altre d'educació primària, separats pel pati. L'educació infantil és de segon cicle i l'educació primària de primer i segon cicle.

A educació infantil tan sols trobam una línia, però a educació primària han separat en dues línies alguns cursos, ja que a causa de la Covid-19 les ràtios han hagut de disminuir i, per tant, no poden haver més de X infants per aula. Per aquest motiu, les aules que hi trobam són anomenades “aules bombolla”, ja que no hi pot haver relació ni contacte entre aules.

El CEIP Norai fa feina per projectes. Aquesta metodologia es duu a terme a tots els cursos del centre, conjuntament amb filosofia 3/18 pels d'infantil.

D'aquesta manera, ells consideren que: “La filosofia educativa del nostre centre s'emmarca en els principis de l'escola comprensiva, capaç de proposar respostes educatives adequades a les característiques, interessos i necessitats dels alumnes, i encaminada a la consecució dels objectius generals d'etapa.” (CEIP Norai, s.f.)

Per tant, es considera un centre inclusiu, respectuós quant al ritme dels infants, essent ells mateixos els protagonistes dels aprenentatges i de la construcció d'aquest.

Marc teòric

Per tal de poder tenir una base teòrica sobre la relació entre el desenvolupament lingüístic i el joc en els infants, és convenient parlar sobre les diferents teories del llenguatge basades en diversos autors. També faré menció quant al desenvolupament del llenguatge, a l'adquisició d'aquest, a les etapes del desenvolupament lingüístic, i al joc.

4.1 Teories del llenguatge

4.1.1 Chomsky

Noam Chomsky era un científic, activista filosòfic polític, catedràtic emèrit de Lingüística de l'Institut Tecnològic de Massachussets (Cambridge, USA). Chomsky era un defensor de la biolingüística, és a dir, era innatista. Aquesta teoria es basa en l'existència d'una estructura

mental innata que permet la producció i la comprensió de qualsevol enunciat en qualsevol idioma natural. És a dir, segons Chomsky, tots els subjectes parlants tenen una capacitat innata que els permet parlar, per tant tots els humans tenim una gramàtica establerta a la nostra ment de manera innata comú.

Dit amb unes altres paraules, per exemple una nina xinesa adoptada a occident, que pot parlar castellà, català, francès i anglès, serà capaç d'entendre a una persona anglesa, ja que te la capacitat innata de parlar, però ha d'aprendre a parlar segons la seva llengua materna. Per tant, es considera que la nina xinesa pot parlar amb qualsevol persona, però ha d'aprendre la llengua materna de l'altra. Això es deu a que tots naixem amb una gramàtica innata, però hem d'aprendre a parlar a partir d'una llengua concreta o més, segons si aquesta persona és bilingüe o multilingüe. A més, el fet de ser bilingüe fa que els infants tinguin més facilitat a l'hora de fer traduccions. Aquestes traduccions entre llengües són possibles gràcies a la gramàtica innata que defensa Chomsky, ja que a la nostra ment tenim estructures mentals innates que ens permeten crear oracions en diferents llengües conegudes. Tot el que explica Chomsky sobre l'adquisició i el desenvolupament del llenguatge és possible sempre que es dugui a terme abans dels 6-7 anys, ja que si un infants te més de 7 anys i mai ha sentit parlar a ningú, no serà capaç de parlar mai amb fluïdesa. Si es compara amb un infants que sí ha sentit parlar, aquest infant haurà tengut una educació i per tant el seu llenguatge oral es veurà afavorit.

4.1.2 Skinner

Skinner és defensor del conductisme. La conducta dels individus són un conjunt de respostes fisiològiques condicionades per l'entorn. Aquesta teoria fa referència a que el llenguatge és una conducta més del éssers humans i l'hem de reforçar. És a dir, els infants aprenen a parlar gràcies als reforços i estímuls externs, i a través del condicionament operant. D'aquesta manera, d'acord amb Swenson (citada per Romero, s.f.): "La teoria skinneriana del aprendizaje pone especial énfasis sobre el control de la conducta mediante circunstancias que premian o refuerzan." Així doncs, podem considerar que l'infant serà capaç de desenvolupar la part lingüística gràcies a la seva conducta i als estímuls externs, a més dels reforços que rebí.

El model de l'infant tindrà un rol fonamental pel desenvolupament lingüístic d'aquest, ja que en un primer moment, l'infant l'imitarà i serà capaç de reproduir sons i paraules fins que aquest sigui capaç crear oracions.

Per tant, per a aquest autor els reforços, el condicionament operant, els estímuls externs i els models consten la base per al desenvolupament del llenguatge dels infants.

4.1.3 Vigotsky

Per a Vigotsky és essencial la socialització. Per ell, el llenguatge és una eina que s'utilitza per comunicar-nos i ens comunicam per poder realitzar intercanvis socials. Aquest autor es planteja que si no hi ha socialització, l'infant no es podrà desenvolupar integralment. Dóna molta importància a l'entorn, ja que considera que la cultura i la socialització són fonamentals pel llenguatge i el desenvolupament de l'infant.

A més, per Vigotsky és molt important el fet que un infant es relacioni amb persones més grans, ja que d'aquesta manera l'infant interioritzarà els coneixements i farà que el seu procés de pensament es vegi afavorit. Per Vigotsky el pensament i el llenguatge es complementen, ja que per ell el llenguatge pot modificar el pensament, tot i que són aspectes que es desenvolupen independentment.

Un aspecte que destaca Vigotsky és la ZDP, és a dir, la Zona de Desenvolupament Pròxim. Això fa referència a que l'infant té unes certes capacitats i coneixements que li permeten dur a terme algunes accions, tot i que n'hi ha d'altres en què l'infant necessita l'ajuda d'un adult per poder-les dur a terme. A aquest procés Vigotsky l'anomena *andamiatge*, ja que l'adult li dona facilitadors a l'infant per poder assolir coneixements. Per tant, també es considera que el ZDP de l'infant està en continu canvi, ja que aquest aconsegueix aprenentatges i s'obre a nous reptes.

4.1.4 Piaget

Piaget defensa la teoria del llenguatge basada en el constructivisme. Per a aquest autor hi ha dues fases en el desenvolupament lingüístic, l'egocentrisme i el llenguatge social. L'egocentrisme fa referència a que l'infant de 0 a 3 anys adquireix el llenguatge segons les seves necessitats, tot envoltant d'ell mateix. L'infant en aquesta etapa parlarà d'ell mateix i per a sí mateix, per tant es considera que hi abunda el monòleg, ja que l'infant té converses amb ell mateix. Dins aquesta fase en trobam tres mes: l'ecolàlia, la de monòlegs i la de monòlegs col·lectius. L'ecolàlia consisteix en repetir balbolteigs o paraules pel simple plaer que li causa a l'infant. Els monòlegs com hem dit fa referència a les converses que té l'infant amb sí mateix, ja que pensa en veu alta, i finalment la de monòlegs col·lectius on els infants pareix que parlen entre ells però no s'escolten ni s'expressen amb claretat, és a dir, no tenen en compte a l'interlocutor.

D'altra banda, la segona fase és la del llenguatge social. En aquesta fase com bé descriu el seu nom, és l'etapa en la qual les relacions socials agafen importància i marquen el llenguatge de l'infant. Aquest interacciona amb els iguals i amb el temps pot arribar a aconseguir un pensament crític respecte de l'entorn. A més, l'infant ja té en compte a l'interlocutor i serà capaç de produir missatges pensant en el receptor.

Per tant, Piaget considera que aquesta evolució en el desenvolupament lingüístic de l'infant té a veure amb la maduració i en els processos de pensament de l'infant, ja que quan és petit encara s'està desenvolupant i no és capaç de produir missatges precisos, tot i que amb els anys l'infant aprendrà a construir enunciats i serà capaç de comunicar-se amb els adults. Per això, es considera que pensament i llenguatge van de la mà.

4.1.5 Brunner

La teoria que defensa Brunner és la neurolingüística. La seva teoria es complementa amb la de Piaget i la de Vigotsky, ja que Brunner parteix de la base de la teoria de Piaget però considera i afirma que el llenguatge modifica el desenvolupament del pensament com Vigotsky.

Brunner va estudiar la comunicació de mare-infant, considera que tenim un entorn sistemàtic i rutinari que fa que l'infant pugui comprendre el que passa al seu voltant. D'aquesta manera, si la interacció amb la seva mare i l'entorn són rutinàries i repetitives, farà que l'infant pugui aprendre a parlar. D'acord amb el que expressa Gloria Graciela (2006) sobre l'adquisició del llenguatge:

Comienza cuando la madre y el niño crean una estructura predecible de acción recíproca que puede servir como un microcosmos para comunicarse y para constituir una realidad compartida. Las transacciones que se dan dentro de esa estructura constituyen la entrada o "input" a partir de la cual el niño conoce la gramática, la forma de referir y de significar, y a la forma de realizar sus intenciones comunicativamente (p. 2).

Per a Brunner, un infant adquireix el llenguatge quan han passat tres fases. La primera fa referència a la sintaxis, on els infants adquireixen unes condicions per poder formular expressions orals d'acord amb les regles gramaticals. La segona fa referència a la semàntica, ja que és quan l'infant assoleix la capacitat de referència i de significat de les paraules, i la darrera és la pragmàtica, que es refereix a l'efectivitat del missatge. Aquestes tres fases es donen a l'hora, per tant considera que no es desenvolupen independentment, sinó com diu Gloria Graciela (2006, p. 2): "Estos tres aspectos del lenguaje no son aprendidos en forma separada uno del otro, dado que los tres aspectos son inseparables, por ende son aprendidos en forma interdependiente." Això vol dir que les tres fases estan vinculades i relacionades, es complementen i són fonamentals pel desenvolupament lingüístic de l'infant.

4.2 Desenvolupament del llenguatge

Per poder començar a parlar sobre el desenvolupament lingüístic dels infants, primer definiré el concepte de *llenguatge*. El llenguatge és una forma de comunicació, ja sigui parlada, escrita o gestual i basada en un sistema de símbols. Aquests símbols són paraules, imatges o gestos, i

han de seguir unes normes per poder variar i combinar-se entre si. Un aspecte destacable és que tots els llenguatges humans tenen en comú la generativitat infinita i les normes d'organització. Això vol dir que tenim un codi de missatges infinit però hem de seguir unes normes per tal de poder crear un missatge entenedor per l'interlocutor.

A més, en el llenguatge trobam tres components: el contingut, la forma i l'ús. El contingut és la semàntica, que fa referència als significats dels morfemes, paraules i frases. La forma és la fonologia, la morfologia i la sintaxi, que fa referència als sons o fonemes de les paraules, a la composició de paraules i a la combinació d'aquestes per poder crear frases. Finalment, l'ús fa referència a si el llenguatge serà formal o informal, segons la situació i el context dels parlants. El fonema és la unitat mínima capaç de diferenciar el significat d'una paraula, per exemple a les paraules cap i tap, el fonema diferenciador del significat és la C i la T. A més, trobam diferents tipus de fonemes: els fonemes vocals i els consonàntics. En els fonemes vocals l'aire que passa per l'aparell bucofonador no s'atura, però en els consonàntics hi ha una constricció del tracte vocal, és a dir, hi ha una petita obstrucció de l'aire.

Els fonemes vocals es diferencien segons l'elevació lingual si es alta, mitjana alta, mitjana baixa, o baixa i segons l'avançament lingual si és anterior, central o posterior.

Els fonemes consonàntics tenen diferents modes d'articulació i s'organitzen en oclusius, fricatius, africats, nasals, vibrants, bategants, laterals i aproximants. A més el lloc d'articulació farà que es puguin produir fonemes diferenciats.

Per poder-ho veure amb claredat els tipus de fonemes i la seva articulació podem observar la següent taula:

Mode d'articulació	Lloc d'articulació							
	bilabial	labiodental	dental	alveolar		postalveolar	palatal	velar
oclusiu	p b		t d					k g
africat				ts dz	tʃ dʒ			
fricatiu		f v		s z	ʃ ʒ			
nasal	m	ɱ		n			ɲ	ŋ
vibrant				r				
bategant				ɾ				
lateral				l			ʎ	
aproximant	β		ð				j	ʏ w

Imatge 1. Taula de fonemes consonants. (Universitat de les Illes Balears, 2017)

		Avançament lingual		
Elevació lingual		anterior	central	posterior
alta	i			u
mitjana alta	e			o
mitjana baixa	ɛ		ə	ɔ
baixa				a

Imatge 2. Taula de fonemes vocals. (Universitat de les Illes Balears, 2017)

Si ens endinsam dins el món de la biologia, concretament en el cervell i observam les part que tenen a veure amb el desenvolupament lingüístic, podem trobar l'àrea de Broca i l'àrea de Wernicke. L'àrea de Broca es troba al lòbul frontal esquerre, i permet controlar el llenguatge expressiu. D'altra banda, l'àrea de Wernicke es troba al lòbul temporal i s'encarrega de processar el llenguatge escrit i l'oral, per tant, es considera l'àrea principal de comprensió del llenguatge, deixant la importància de la producció del llenguatge a l'àrea de Broca.

Per aquest motiu si es sofreix una afàsia en alguna de les dues àrees, el desenvolupament lingüístic de l'infant o de la persona que hagi sofert un accident s'hi veurà afectat de manera negativa, ja que pot ocasionar incomprensió del missatge o incapacitat de produir-lo.

4.3 Adquisició del llenguatge: etapa prelingüística i etapa lingüística

Com bé sabem, cada infant segueix el seu propi ritme, per això aquest apartat de l'adquisició del llenguatge també dependrà de cada infant. No obstant això, la informació estarà basada en uns resultats generals.

En l'adquisició del llenguatge trobam dues etapes: la prelingüística i la lingüística. En la primera explicaré l'adquisició del llenguatge de l'infant des del naixement fins el primer any de vida on produirà balboteigs, plors, etc., i a la segona etapa trobam diverses fases segons l'edat de l'infant, per exemple la holofràstica (dels 10 als 18 mesos), la telegràfica (dels 18 als 24 mesos), la canònica (dels 24 als 30 mesos), la de domini concret (dels 3 als 6 anys) i finalment, la creativa (dels 6 als 7 anys) (Cantallops, 2017).

Començant per l'adquisició prelingüística, des del naixement, l'infant és capaç de discriminar acústicament els sons de la parla, entre altres llengües siguin o no del seu entorn. Un aspecte

relacionat és l'atenció selectiva, això ocorre quan l'infant se sent atret pels sons de la parla, ja que li provoquen tranquil·litat i li agraden. A més, en aquesta etapa, l'infant presenta una sensibilitat cap a l'entonació de la parla, ja que a les sis o set setmanes l'infant ja és capaç de discriminar entonacions de la parla adulta que afectarà a l'estat d'ànim de l'infant. D'aquesta manera, si un adult parla amb un to ascendent i una entonació seca, amb poca melodia, etc. l'infant ho podrà identificar i així podrà canviar el seu estat d'ànim. Un altre aspecte important és que els infants d'aquesta edat ja tenen la capacitat de diferenciar el català del castellà, ja que són capaços de discriminar contrastos lingüístics de la seva llengua materna amb altres.

La parla materna també influeix en l'adquisició del llenguatge, ja que en aquest tipus de parla que duu a terme l'adult cap a l'infant, s'empren frases simples i curtes, amb molta entonació i acompanyada de gestos i mímica.

En l'etapa prelingüística, l'infant encara no ha acabat de desenvolupar l'aparell bucofonador, per aquest motiu l'infant no és capaç de produir sons, tot i que és capaç de imitar paraules que estiguin dins les seves capacitats, és a dir, dins dels seus esquemes productius. Així doncs, amb el pas del temps, l'infant exercitarà l'aparell bucofonador i podrà produir una quantitat més elevada de sons.

El balboteig que duu a terme l'infant en el seu primer any de vida no té cap funció comunicativa, sinó que l'infant pren el balboteig com un joc. N'hi ha de dos tipus: el balboteig universal i el balboteig específic. En el primer el balboteig és reduplicat, és a dir, repeteix fonemes, per exemple *babababa*. Següentment, el balboteig específic o també anomenat argot expressiu, l'infant està aprenent i produeix fonemes curts i sil·làbics, per exemple: *lala, tete, pata*. Més tard passa a produir protoparaules, que són unes estructures curtes que diu sense cap intencionalitat ni referencialitat, per això no es poden considerar paraules. Així doncs, l'argot expressiu i les protoparaules seran el final de l'etapa prelingüística i el començament de l'etapa lingüística.

L'etapa lingüística, com he dit abans, està formada per diverses fases. En la fase de les holofrases, l'infant produeix una sola paraula, ja que encara no és capaç de combinar-les. A més, en aquesta fase l'infant assigna una mateixa paraula per descriure diversos aspectes, per exemple l'infant produirà *pa-pa*, i per ell aquesta paraula tindrà diversos significats. Aquest fet fa que sigui difícil la interpretació sense haver-hi un context. Durant aquesta fase, la majoria dels infants tendran la capacitat de produir sons nasals i alguns d'oclusius, que es podran combinar amb sons vocàlics, tot i que és cert que cada infant és diferent, i per tant també es podran trobar d'altres que tenen la capacitat de produir sons laterals i vibrants. En l'etapa holofràstica la majoria de paraules que produeixen els infants són fórmules socials, és a dir,

tipus *hola, adéu, menjar, boca, caca*, ja que són el tipus de paraules del dia a dia de l'infant i les que més es repeteixen i necessiten en el seu entorn.

En la fase telegràfica es produeix una explosió lèxica, els infants passen de conèixer unes 50-100 paraules a poder-ne produir tres-centes, ja que es considera que en aquesta fase els infants ja tenen la capacitat de combinar paraules, per tant, es pot dir que en aquesta fase els infants creen estructures de dues paraules, per exemple: *papa aigua, vull tete*, etc.

En la següent fase, la canònica, els infants ja creen frases simples completes, inclouen pronoms personals com *meu, meva, teu, teva*, tot i que encara no tenen desenvolupada la part morfològica dels verbs. A més, ocorre la substitució de sons, per exemple "*belenar*", en lloc de "*berenar*", també poder ometre alguna síl·laba àtona, com per exemple "*dira*" per referir-se a "*cadira*", i també grups consonàntics com "*coda*" per "*corda*".

Després trobam l'etapa de domini concret (3-6 anys) on la parla dels infants ja comença a ser una mica més complexa i elaborada, tot i que encara cometen errors, ja que empren la memòria i no les regles i normes lingüístiques, com per exemple és el cas dels verbs irregulars. Un cas és el verb *caber* en castellà, que comptes de dir: "*no quepo*", els infants diuen: "*no cabo*". Una altra característica d'aquesta etapa és que els infants ja tenen la capacitat de poder produir totes les vocals i la majoria de les consonants, encara que hi segueix havent simplificació fonològica com a l'anterior fase. A més, fan un ús correcte de les normes morfològiques, empren el plural, distingeixen el gènere, etc. Els infants que es troben en aquesta etapa són capaços de reconèixer i respectar els torns de paraula, es comencen a adaptar als diferents contextos i per tant, aprenen a parlar amb formes més educades i formals. També apareixen els inicis de la lectura amb importància cap al joc, cançons i poesies, a més de la lectura conjunta i interactiva.

Finalment, acabam amb l'etapa creativa (6-7 anys) on els infants creen les seves regles de llenguatge, combinen paraules, per aquest motiu el nom de l'etapa, ja que creen paraules i frases de manera creativa. Referent a la sintaxi, els infants ja poden produir i entendre frases subordinades, desenvolupen la consciència metalingüística, ja que pensen sobre el propi llenguatge, el poden entendre i són capaços de definir paraules. Seguint amb la lectura, els infants aprenen a llegir dins d'un procés global d'alfabetització, per exemple amb combinacions de lletres i síl·labes, com *mama: ma-ma*, per tals que els infants aprenguin a traduir símbols en sons, i ser capaços de llegir-los. D'aquesta manera, el material que s'empra per dur a terme activitats planificades sempre han de possibilitar l'aprenentatge de la lectura. Tenint en compte tot el que s'ha explicat d'aquesta fase, hi ha una sèrie de condicions que s'han de tenir en compte perquè l'infant pugui aprendre a llegir i a escriure, com pot ser:

Un ambient ric en textos (adults que llegeixen i escriuen, experiències en contes, lectura interactiva), un ambient ric en llenguatge oral (escoltar al nen, exploració lliure del llenguatge oral, conversació amb iguals, role-playing, informació sobre vocabulari), experiències de representació simbòlica (joc simbòlic, dibuix i pintura, música i dansa), experimentació sense pressió d'escriptura i lectura (gargots, llenguatge inventat, lectura contextualitzada, associació de llenguatge escrit i parla) (Cantallops, 2017, p. 69).

4.4 El joc en el desenvolupament lingüístic de l'infant

A través del joc els infants desenvolupen moltes capacitats i una d'elles és el llenguatge. El joc és una eina educativa molt eficient per l'aprenentatge dels infants. Per tant, d'acord amb Macarena Martínez (2020), fonoaudiòloga de Aguas Claras: “aprender de forma entretenida, para así poder asegurar un aprendizaje fácil y significativo.”

En el joc, la verbalització és fonamental, ja que d'aquesta manera, si afavorim que l'infant conversi, crei monòlegs i s'expressi oralment amb naturalitat, aquest infant podrà desenvolupar-se lingüísticament amb més riquesa. Aquesta riquesa fa referència a la quantitat de vocabulari que l'infant pot assolir, a la comprensió i l'ús d'oracions complexes, al reconeixement dels sons de la parla que fan referència a la fonètica i la fonologia, i altres valors com poden ser l'empatia, la cooperació, el respecte del torn de paraula, etc. A més, el joc també influeix directament en el desenvolupament de la imaginació, la creativitat, el control de l'impuls, etc.

Per aquest motiu, tal com diu Celia Rosemberg (2008): “Ciertos tipos de juegos, tales como las dramatizaciones, las adivinanzas y otros juegos que atienden a las características de los objetos y las poesías, las rimas y los juegos con sonidos resultan particularmente relevantes para el desarrollo infantil.”

Quant als jocs que influeixen en el sistema fonològic dels infants, hem de tenir en compte que els més petits aprenen per imitació, per això, és important que tinguin desenvolupada la consciència fonològica. Aquest terme es pot definir com la capacitat que es té per relacionar un so amb la seva grafia. La consciència fonològica es va desenvolupant durant l'etapa d'infantil, i és un procés que els infants han de realitzar per poder llegir, escriure i parlar correctament. A més, pels infants el fet d'haver d'escriure una paraula o llegir-la, és un procés difícil, ja que no són conscients que una paraula està formada per lletres i no són capaços d'identificar quins fonemes la formen. Per tant, corroborant el que diu Celia Rosemberg (2020): “descubrir los sonidos es un paso hacia el descubrimiento del principio alfabético que organiza nuestro sistema de escritura.”

El joc produeix plaer als infants, ells mateixos són els protagonistes del seu propi joc, procedent de la seva imaginació i fantasia. Aquest fet és molt important, ja que, com sabem, els infants han de ser els protagonistes del seu propi aprenentatge, han de construir els seus coneixements a partir de l'experimentació, la investigació, l'exploració, ... i això es pot donar gràcies al joc. Els infants de 5-6 anys solen fer ús del joc simbòlic. Aquest tipus de joc afavoreix el desenvolupament integral de l'infant, i a més, és un gran estimulant del desenvolupament lingüístic d'aquest, ja que l'infant transforma la realitat en ficció i crea situacions de la vida quotidiana considerats reptes que resoldrà mitjançant el diàleg entre iguals, és a dir, emprant l'expressió oral amb els seus companys.

Si partim de la base que el joc és una eina més perquè l'infant aprengui i pugui crear el seu propi coneixement, també es considera que es poden dur a terme jocs lingüístics per així afavorir el desenvolupament lingüístic, la consciència fonològica i la pronunciació i producció de fonemes dels infants.

En aquest estudi, es duran a terme una sèrie de jocs lingüístics per afavorir i estimular la producció de sons de la parla en els infants. Partiré de la base d'un anàlisi inicial de certs fonemes que han de produir els infants de 5 anys, després duré a terme 15 sessions de jocs lingüístics i finalment, tornaré a passar un anàlisi final per poder considerar si els infants han aconseguit produir els sons o si es pot identificar algun problema quant a producció de fonemes.

Propostes de joc

En aquest punt explicaré els jocs que es duran a terme durant les sessions programades amb la finalitat de poder considerar si hi ha una millora en la producció dels fonemes. Tots els jocs estan enfocats en la millora del desenvolupament lingüístic, especialment en la producció de fonemes. Referent a aquests jocs, n'hi ha que els he dissenyat jo mateixa, i n'hi ha d'altres que els he extret de pàgines de logopèdia. Així doncs, les sessions que es duran a terme són les següents:

Sessió 1: *Memory*.

- Objectiu: Produir sons.
- Descripció de l'activitat:

Els infants tenen repartit per la taula 6 parelles d'animals, és a dir, 12 peces. Aquestes peces estan cap avall, i el que han de fer els infants és aconseguir aparellar totes les peces amb el seu igual. A més, cada vegada que alcen una peça, han de dir què és. Per

exemple: hi ha dotze peces cap avall i jo n'agaf dues, una és un ratolí i l'altra un caragol, doncs jo he de dir:

- Ratolí i caragol.

Com no són iguals, torn a girar les peces cap vall i li toca al següent company.

- Temporalització: 20 min.
- Material: Memory, joc del CEIP Norai.

Sessió 2: Veig veig...

- Objectiu: Identificar i produir fonemes.
- Descripció de l'activitat:

Aquesta sessió consisteix en jugar al veig, veig. Un infant pensa una paraula i diu la lletra per la que comença, els altres dos han d'endevinar quina paraula és. L'infant que ho endevini, començarà un altre cop. A ser possible han de ser paraules que contenguin els fonemes marcats.

- Temporalització: 20 min.
- Material: Cap.

Sessió 3: Telèfon romput

- Objectiu: Aconseguir reproduir el missatge que ha dit el primer infant.
- Descripció de l'activitat:

Consisteix en que un infant ha de dir una paraula o una frase a l'orella del seu company, i el receptor ho ha de tornar a dir al seu altre company, formant així un ordre. El darrer infant ha de dir què ha sentit en veu alta. Les paraules o frases han de contenir prioritàriament els fonemes marcats.

- Temporalització: 15 min.
- Material: Cap.

Sessió 4: Consciència fonològica: /r/ /τ/ /br/ /kr/ /tr/ /gr/ /fr/.

- Objectiu: Identificar i poder produir els fonemes marcats.
- Descripció de l'activitat:

He realitzat 20 targetes amb paraules que contenen els fonemes marcats. Jo els dic la paraula i els infants han de col·locar la targeta al fonema adequat. Si els infants són capaços de llegir la paraula ho fan per sí mateixos. Finalment, es fa un repàs de cada

paraula i cada fonema per tal de desenvolupar la consciència fonològica, repetint cada infant les paraules que han sortit.

- Temporalització: 25 min.
- Material: 20 targetes de paraules i 7 cartells amb els fonemes corresponents.

Sessió 5: El joc del ratolí.

- Objectiu: Produir el fonema /r/.
- Descripció de l'activitat:
El joc del ratolí és com l'oca, però amb paraules que contenen el fonema /r/, com per exemple: ratolí, carrer, sorra, barret, etc. Per tant, els infants estan a la casella de sortida amb la seva fitxa i un dau, tiren el dau i segons el nombre que surt, han de recórrer X caselles. Una vegada damunt la casella que ha tocat, l'infant ha de dir què és la imatge. Han de seguir aquest patró fins arribar a la casella final.
- Temporalització: 25 min.
- Material: L'oca del ratolí, de Teresa Beaumont (2016).

Sessió 6: El joc de l'aranya

- Objectiu: Produir el fonema /r/.
- Descripció de l'activitat:
El joc de l'aranya és el mateix que l'anterior, però amb el fonema /r/, per exemple: cara, cadira, pera, sirena, etc. Per tant, els infants estan a la casella de sortida amb la seva fitxa i un dau, tiren el dau i segons el nombre que surt, han de recórrer X caselles. Una vegada damunt la casella que ha tocat, l'infant ha de dir què és la imatge. Han de seguir aquest patró fins arribar a la casella final.
- Temporalització: 25 min.
- Material: Oca grup "r", d'Antònia Fontelles (2016).

Sessió 7: Discriminació de síl·labes trabades /l/ i /r/.

- Objectiu: Discriminar entre /l/ i /r/.
- Descripció de l'activitat:
En aquesta sessió els infants hauran de saber quina lletra pertoca a cada imatge, si una /l/ o una /r/. A més, hauran d'expressar verbalment què es representa a cada imatge. Per exemple: *alanya o aranya, torre o tole, cadila o cadira, pala o para, ...*
- Temporalització: 15 min.

- Material: Targetes amb imatges.

Sessió 8: El joc de la “br”.

- Objectiu: Produir el so /br/.

- Descripció de l'activitat:

El joc de la “br” és el mateix que la oca, però els infants hauran de produir oralment les imatges on cauen amb la seva fitxa. Per exemple: un infant tira el dau i li toca el nombre 3, doncs corre tres caselles i ha de dir en veu alta què és, en aquest cas pot ser un braç. Han de seguir aquest patró fins que arriben a la casella final.

- Temporalització: 25 min.
- Material: El joc de la “br” de Racó de les paraules (2012).

Sessió 9: Discriminació de síl·labes trabades /dr/ i /tr/.

- Objectiu: Discriminar i identificar els sons /dr/ i /tr/.

- Descripció de l'activitat:

Els infants tendran una sèrie d'imatges on apareixeran objectes que s'escriuen amb /dr/ o /tr. Els infants hauran de saber de quin fonema es tracta i ho hauran de produir oralment. Per exemple: *taladre o talatre, teatre o teadre, dreta o treta*, etc.

- Temporalització: 15 min.
- Material: Targetes amb imatges.

Sessió 10: El joc de la “fr”.

- Objectiu: Produir el fonema /fr/.

- Descripció de l'activitat:

El joc de la “fr” és el mateix que la oca, però els infants hauran de produir oralment les imatges on cauen amb la seva fitxa. Per exemple: un infant tira el dau i li toca el nombre 3, doncs corre tres caselles i ha de dir en veu alta què és, en aquest cas pot ser un infant que té fred. Hauran de seguir aquest patró fins arribar a la casella final.

- Temporalització: 25 min.
- Material: “El joc de la “fr”” de Gemma Majoral (s.f.).

Sessió 11: Embarbussaments amb la r

- Objectiu: Produir correctament totes les paraules travades.
- Descripció de l'activitat:

Hi ha 5 embarbussaments. Primer els llegesc l'embarbussament molt lentament, després jo dic una frase de l'embarbussament i els infants l'han de repetir, així fins fer l'embarbussament sencer. Finalment, si són capaços han de dir l'embarbussament tot seguit.

- Temporalització: 20 min.
- Material: Embarbussaments (r). (Abeyà, E.; Fortuny, M.; Mascaró, A.; Terrades, A.; Cortada, P., s.f.)

Sessió 12: Conta contes

- Objectiu: Fomentar l'expressió oral.
- Descripció de l'activitat:
Els infants hauran de triar un conte que els agradi molt. En aquest cas, seran ells mateixos qui contin el conte als seus companys.
- Temporalització: 20 min.
- Material: 3 contes que els infants hagin triat.

Sessió 13: Imitació de sons i ritmes

- Objectiu: Estimular l'aparell bucofonador i la producció de sons.
- Descripció de l'activitat:
Primerament, començaré fent exercicis facials per exercitar els músculs de la cara i la boca. Després, inclouré la llengua en els moviments. En segon lloc, faré sons amb la llengua i els infants els hauran d'imitar, a més faré ritmes que hauran de reproduir.
- Temporalització: 10 min.
- Material: Cap.

Sessió 14: Paraules amb sorra a la taula de llum.

- Objectiu: Discriminar sons.
- Descripció de l'activitat:
Els infants estaran davant una taula de llum amb una palangana plena de sorra. Jo els diré una paraula i ells l'hauran d'escriure a la seva palangana amb el dit. Així, es veurà el reflex de la taula de llum a través de la palangana transparent. Una vegada hagin escrit la paraula, l'hauran de repetir en veu alta.
- Temporalització: 15 min.
- Materials: taula de llum, sorra i palangana transparent.

Sessió 15: Cantem cançons!

- Objectiu: Fomentar la pronunciació de fonemes.
- Descripció de l'activitat:
Posaré cançons que els infants coneguin a la pissarra virtual i cantarem tots a l'hora.
- Temporalització: 15 min.
- Materials: pissarra virtual.

Anàlisi dels resultats

En primer lloc, a l'annex 3 es podran veure els resultats obtinguts després d'haver duit a terme les 15 sessions de jocs lingüístics. Cal dir, que els jocs els he creat i dissenyat especialment pels tres infants, ja que els tres presentaven dificultats quant a la producció d'alguns fonemes com per exemple la /r/. A més, durant tot el procés de jocs he estat gravant les sessions per poder analitzar el camí i les millores que s'anaven aconseguint.

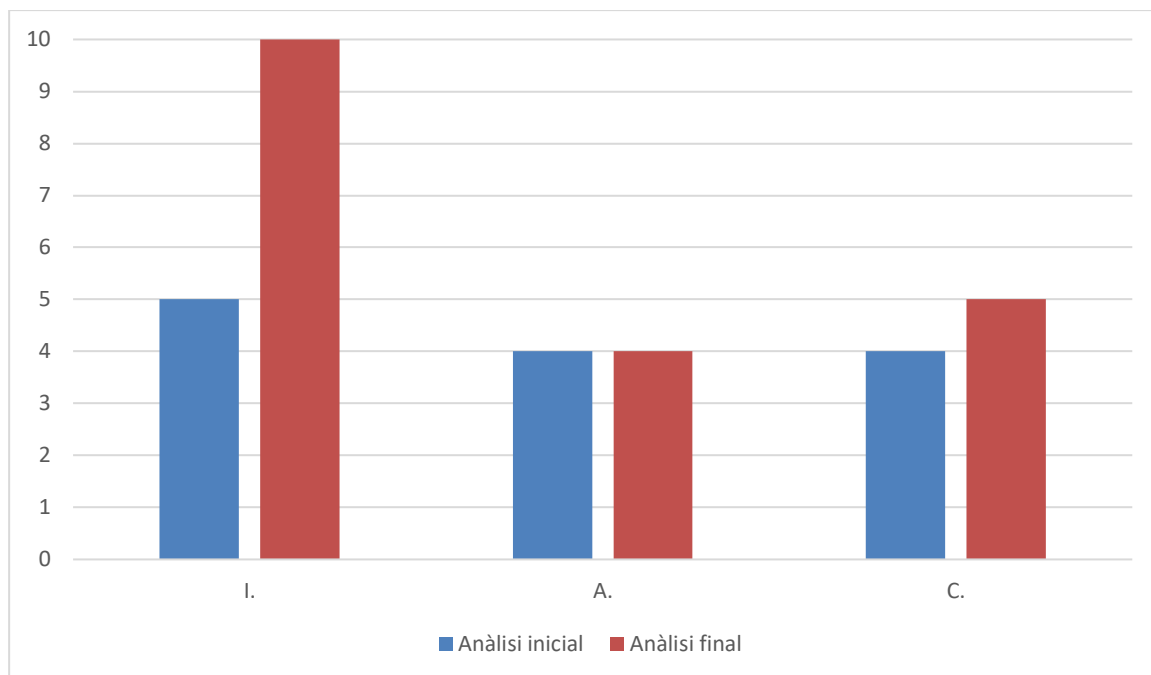
Així doncs, començant per I., podem observar i comparar com a la prova inicial no era capaç de produir el so /r/, /tr/, el so /kr/ el podia produir però la lletra r no l'acabava de pronunciar, sinó que la produïa de manera molt sutil, casi imperceptible, el mateix ocorria amb el so /fr/, i finalment, el fonema /pr/ el produïa com /pl/. A mesura que anàvem fent les sessions podia observar una gran millora en aquesta nina. A més, és cert que la seva expressió oral era molt adequada per la seva edat, entenia frases complexes i era capaç de crear-ne. Per això, vaig considerar que aquest estudi seria més interessant si analitzava dificultats fonètiques en l'infant. Finalment, al seu anàlisi final, es pot veure com ha aconseguit produir correctament tots els fonemes marcats que presentava dificultats. Per tant, es pot considerar que els jocs lingüístics han ajudat i estimulat a I. a produir els fonemes que no podia articular.

D'altra banda, tant A. com C. no han assolit tots els fonemes marcats.

En primer lloc, a A. li costa molt produir el fonema /r/, tant que li ha estat impossible produir-lo en totes les sessions que hem duit a terme. De fet, vaig recórrer inicialment a fer uns exercicis vocals per exercitar els músculs de l'aparell bucofonador, com la llengua. A més, sempre començàvem les sessions fent renous i ritmes amb la boca per així estimular l'infant en la producció de fonemes. Així doncs, A. no va ser capaç de produir tots els fonemes marcats. Un fet que em va cridar l'atenció és que a la prova inicial, l'infant pronunciava per exemple *lielotge*, *tdiangule*, i que després d'haver fet les sessions dels jocs, el so de la r el produïa com una ll. Per tant, l'infant va passar de dir *tdiangule* a dir *tlliangle*, o de *lielotge* a *llenotge*. És cert que

A. s'esforçava molt en els jocs i volia produir amb èxit tots els fonemes, però ell era conscient que aquests sons no els podia produir i això feia que l'infant es frustrés, fins al punt de no voler parlar ni participar, en algunes ocasions. Vaig notar que li feia vergonya la seva manera de pronunciar els fonemes. Per tant, després d'haver fet l'estudi en A. puc considerar que aquest infant té problemes amb l'articulació dels fonemes /r/, /tr/, /kr/, /br/, /fr/ i /pr/, és a dir, tots els sons que combinin amb la lletra r. No obstant això, és cert que l'infant encara està en període de desenvolupament i per tant, pot ser que si segueix estimulant el seu llenguatge arribarà a poder pronunciar els fonemes. D'altra banda, considero que pot ser una bona opció derivar a aquest infant a un logopeda, ja que si es posa en mans d'un especialista, el seu resultat serà més òptim.

En darrer lloc, quant a C. podem observar com en el seu anàlisi inicial el fonema /r/ el produïa com una /l/, i els fonemes /tr/, /kr/, /br/, /fr/ i /pr/ els produïa substituint la r per la l. Així doncs, quan deia *pregunta* es referia a *pregunta*, quan deia *fruita* es referia a *fruita*, etc. Durant el procés de les sessions dutes a terme amb els tres infants, vaig poder observar i escoltar que C. el fonema /r/ el podia pronunciar però d'una manera molt peculiar. L'articulació la feia amb la boca de costat, fet que li provocava que el so /r/ fos un tant distorsionat. Tant amb ella com amb els altres dos infants, també vaig dur a terme uns exercicis bucfonadors per exercitar els músculs de la boca i la llengua, fèiem ritmes amb el so /r/, /tr/, /kr/, /pr/, /br/ i /fr/ per tal de poder estimular la producció de fonemes. A mesura que anàvem fent les sessions hi podia considerar una petita millora, tot i que encara hi havia fonemes que no produïa amb claredat. No obstant això, no vaig ser capaç de poder ajudar-la amb la producció i mode d'articulació dels fonemes, ja que aquest paper és de la logopeda. Per tant, considero que C. també té dificultats a l'hora de produir fonemes amb la r, tot i que amb estimulació i feina activa, C. serà capaç de produir amb fluïdesa tots els fonemes marcats. Així doncs, C. ha pogut fer una millora quant a la producció de la /r/, però encara li falta fer feina amb els altres fonemes.

Taula 1. Nombre de fonemes produïts inicialment, i després dels jocs lingüístics

En aquesta taula podem observar com I. ha passat de produir 5/10 fonemes a poder-ne produir 10/10. En comparació amb A., aquest no ha obtingut cap millora, sinó que està com estava inicialment, ja que com he dit prèviament, considero que aquest infant té problemes d'articulació i seria convenient derivar-lo a un logopeda per un desenvolupament i estimul més òptim i professional. Finalment, C. ha aconseguit una petita millora en la producció dels fonemes, tot i que com he dit abans, l'articulació de la /r/ cal millorar-la, a més dels fonemes combinats amb la lletra r.

Conclusió i discussió

Com a conclusió de l'estudi, puc dir que els tres infants han duit a terme una bona feina activa, han estat participatius durant totes les sessions, i el més important és que han gaudit dels jocs, han tengut moltes rialles i moments únics.

Fent referència als tres infants en general, es pot considerar que hi ha hagut una millora quant als resultats obtinguts en comparació a la prova inicial. És cert que A. ha tengut més problemes de producció, però si es fa feina amb l'infant segur que podrà articular tots els fonemes amb ajuda d'un logopeda. D'altra banda, C. ha fet una millora quant a la producció de la /r/, tot i que el seu mode d'articulació es veu distorsionat i podria fer feina en aquest aspecte per tal de millorar la seva producció. En darrer lloc, podem observar com en el cas de I. els jocs han estat complement eficaços, ha aconseguit assolir tots els fonemes marcats inicialment gràcies als jocs lingüístics. Per tant, com a conclusió final, puc dir que els jocs lingüístics han intervingut de

manera efectiva en el desenvolupament lingüístic dels infants, ajudant així a la pronunciació de fonemes que han de poder articular els infants de 5 anys.

Quant a estratègies de millora pels infants, consider que per C. i A. podrien dur a terme més jocs lingüístics, com per exemple cantar cançons, jugar al veig veig, etc. D'altra banda, perquè el resultat del desenvolupament lingüístic sigui més òptim, consider oportú derivar-los a un logopeda, ja que com hem pogut veure, els jocs lingüístics han aportat estimulació, però han estat suficients pels dos infants, sobretot per A.

Bibliografia

Abeyà, E.; Fortuny, M.; Mascaró, A.; Terrades, A.; Cortada, P. (s.f.) *Embarbussaments amb r*. Ansa per Ansa. Recuperat de: <https://ansaperansa.cat/topic/embarbussaments-r/>

Bronckart, J.P. *Teorías del lenguaje*. Barcelona: Ed. Herder, 1980, 304p. Recuperat de: <https://archive-ouverte.unige.ch/unige:85579>

Campo, K. (s.f) *El juego como instrumento lingüístico*. Recuperat de: <https://psicopedia.org/wp-content/uploads/2013/07/Juego-y-lenguaje.pdf>

Campos, R. (1 abril del 2019). *Teorías del lenguaje (I)*. CADIP. Recuperat de: <https://www.ccadip.com/post/teor%C3%ADas-del-lenguaje-1>

Campos, R. (1 abril del 2019). *Teorías del lenguaje (II)*. CADIP. Recuperat de: <https://www.ccadip.com/post/teor%C3%ADas-del-lenguaje-2>

Cantallops, J. (2017). *Desenvolupament cognitiu i lingüístic*. Universitat de les Illes Balears. Recuperat de: apunts propis del grau d'Educació Infantil.

CEIP Norai (s.f). *Centre d'Educació Infantil i Primària*. Recuperat de: <http://www.ceipnorai.cat/centre/>

Fontelles, A., Beaumont, T. (2016). *Jocs i recursos pel treball de: /r-rr/*. Generalitat de Catalunya: Departament d'Educació. Recuperat de: <https://serveiseducatiu.xtec.cat/creda-lleida/recursos/fonetica-fonologia/r-rr/>

Graciela, G. (2006). *La adquisición del lenguaje: los aportes de Jerome Bruner*. Ed. Inédita. Recuperat de: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:BDB5VOqLOhwJ:https://hum.unne.edu.ar/biblioteca/apuntes/Apuntes%2520Nivel%2520Inicial/Lengua%2520en%2520la%2520Educac.%2520Inicial/material%2520bibliografico/Portal%2520La%2520adquis.%2520del%2520lenguaje.Los%2520aportes%2520de%2520Brunner%25202006.doc+&cd=14&hl=ca&ct=clnk&gl=es&client=safari>

Hoyuelos, A. (2007). Documentación como narración y argumentación [Versió electrònica]. *Aula de Infantil*, 39. Recuperat de: <http://caps.educacion.navarra.es/infantil/attachments/article/112/documentacion-como-narracion-y-argumentacion.pdf>

Llamas, A. (s.f) *Juego, pensamiento y acciones lingüísticas*. Recuperat de: <http://www.fundlitterae.org.ar/images/archivos/7.%20PONENCIA%20%20LAMAS%20%20Jornadas%202007.pdf>

Majoral, G. (s.f). *El joc de la "fr"*. Camaleó. Recuperat de: <https://www.pinterest.es/pin/717127940672446663/>

Majora, G. (2012). *El joc de la "br"*. Racó de les paraules. Recuperat de: <http://rafalvell-equipdesuport.blogspot.com/search?q=oca+travades>

Martínez, M. (3 de maig del 2020). *El rol del juego en el desarrollo del lenguaje*. Aguas Claras. Recuperat de: <https://www.centroaguasclaras.com/post/el-rol-del-juego-en-el-desarrollo-del-lenguaje>

Monserrat, P. (2016). *Teoría sobre el lenguaje Skinner*. [Arxiu video]. Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=GXVIWTB7m8U>

Morell, V. (2020). *Desenvolupament del llenguatge*. Roderic. Recuperat de: <https://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/75582/Tema%206.%20Desenvolupament%20del%20llenguatge.pdf?sequence=1>

Romero (s.f.). *Teorías del aprendizaje*. Academia. Recuperat de: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/47847866/4-a.-TEORIAS-DEL-APRENDIZAJE-Swenson-Cap-IV-VI-y-X-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1623336474&Signature=DD~u-1aO0olYmM28-ME14Uo0ipxb5NOP0f0eUJajS7fCzYKZ2uUsnX8nvB0pmGYZJ6lymEj6eGD~TwOAX0MQ33LQwpjQAUUAeEK2AISHV4CeYJcC8kwx4xTyPCCRrkvTUPsklwaGz92mTpRLenWT0JqvajHZqE~smUCderxsRKpaShSgUf2N2ML267m4tSCFVVEiKpa-Ja3eV3PGMWWv5q7mwBzQ1mkw17kZIIVIXf1SUZ0H0K-Fz-06w9qc-WjQCtMaYQ78i5S39~Nx2IUA1NxWd2Qun09c72pUQp6Am7ry04UpbUUDntA6JCatTwwIb70kJLQ2y8w1vG~Xjl9niw_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA

Rosemberg, C. (2008). *El lenguaje y el juego en la educación infantil*. Recuperat de: https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:A6NctcaPg8kJ:scholar.google.com/+juego+lingü%C3%ADstico+infantil&hl=es&as_sdt=0,5

Saldaña, M (2015). *Influencia del juego en el desarrollo del lenguaje en los niños de preescolar Alfonso Reyes*. Recuperat de: <https://posgradoeducacionuatx.org/pdf2015/E062.pdf>

Santagelo, M. (s.f) *La importancia del juego en la estimulación del lenguaje*. Logopedia Infantil. Recuperat de: <http://www.logopediasanchinarro.es/la-importancia-del-juego/>

Un Profesor (27 de setembre, 2018). *La gramática generativa de Noam Chomsky*. [Arxiu video] Recuperat de: https://www.youtube.com/watch?v=Jcr_3z8WbcA

Vendrell, R. (2009). *El joc lliure: un espai natural per al desenvolupament infantil*. Aloma: Revista de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport [137-159]. Recuperat de: <https://www.raco.cat/index.php/Aloma/article/download/144639/196459>

Annex 1

Imatges que es mostren als infants:

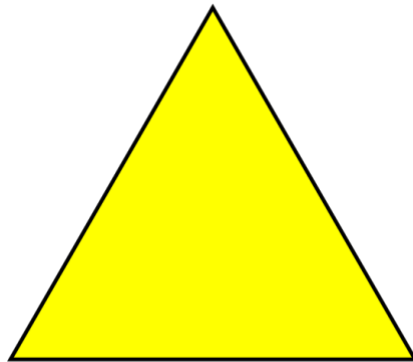
/r/: Rellotge

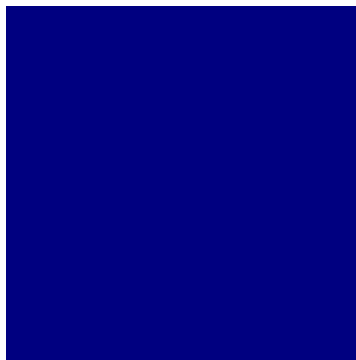
/j/: Juan

Company de classe dels infants i referent de la lletra J.
Es mostra la imatge de Juan, però no s'adjunta al TFG.

/tr/: Triangle

/bl/: Blau

/kl/: Clau

/kr/: Cris

Tutora de l'aula i referent de la lletra C.
Es mostra la imatge de la tutora, però no s'adjunta al TFG.

/br/: Braç

/fr/: Fruita

/pr/: Pregunta

/pl/: Plàstic

- Anàlisi inicial de I.

FONEMES	SI	NO	Observacions
/r/: Rellotge		x	Reproduceix: /l/ /ð/ /l/ /ɔ/ /ʒ/ /e/
/j/: Juan	x		
/tr/: Triangle		x	/t/ /i/ /a/ /n/ /g/ /l/ /ð/
/bl/: Blau	x		
/kl/: Clau	x		

/kr/: Cris	x		Ho produeix correctament, tot i que la /τ/ la reproduceix molt suaument i la c la produeix com /k//e/
/br/: Braç	x		
/fr/: Fruita	x		Ho produeix correctament, tot i que la /τ/ la reproduceix molt suaument i de manera molt dèbil
/pr/: Pregunta		x	/p/ /l/ /ð/ /g/ /u/ /n/ /t/ /a/
/pl/: Plàstic	x		

- Anàlisi inicial de A.

FONEMES	SI	NO	Observacions
/r/: Relotge		x	Reproduceix: /l/ /i/ /ð/ /l/ /o/ /j/ /ð/
/j/: Juan	x		
/tr/: Triangle		x	/t/ /d/ /i/ /a/ /n/ /g/ /u/ /l/ /ð/
/bl/: Blau	x		
/kl/: Clau	x		
/kr/: Cris		x	/k/ /λ/ /i/ /s/
/br/: Braç		x	/b/ /λ/ /a/ /s/
/fr/: Fruita		x	/f/ /λ/ /u/ /t/ /ð/ /s/

/pr/: Pregunta		x	/p/ /λ/ /ð/ /g/ /u/ /n/ /t/ /ð/
/pl/: Plàstic	x		

- *Anàlisi inicial de C.*

FONEMES	SI	NO	Observacions
/r/: Relotge		x	Produeix /l/ /e/ /l/ /o/ /j/ /ð/
/j/: Juan	x		
/tr/: Triangle		x	/d/ /l/ /i/ /a/ /n/ /g/ /l/ /ð/
/bl/: Blau	x		
/kl/: Clau	x		
/kr/: Cris		x	/k/ /l/ /i/ /s/
/br/: Braç		x	/b/ /l/ /a/ /s/
/fr/: Fruita		x	/f/ /l/ /u/ /i/ /t/ /ð/
/pr/: Pregunta		x	/p/ /l/ /ð/ /g/ /u/ /n/ /t/ /ð/
/pl/: Plàstic	x		

Annex 2

En aquest annex podem observar el resultat final de l'estudi.

- *Anàlisi final de I.*

FONEMES	SI	NO	Observacions
/r/: Rellotge	x		Reprodueix: /r/ /e/ /λ/ /ɔ/ /j/ /ð/ . Ha fet una millora en comparació amb l'anàlisi inicial.
/j/: Juan	x		
/tr/: Triangle	x		/t/ /τ/ /i/ /a/ /n/ /g/ /l/ /ð/
/bl/: Blau	x		
/kl/: Clau	x		
/kr/: Cris	x		
/br/: Braç	x		
/fr/: Fruita	x		
/pr/: Pregunta	x		
/pl/: Plàstic	x		

- Anàlisi final de A.

FONEMES	SI	NO	Observacions
/r/: Rellotge		x	Reprodueix: /λ/ /ð/ /n/ /ɔ/ /ɜ/ /ð/
/j/: Juan	x		
/tr/: Triangle		x	/t/ /λ/ /i/ /a/ /n/ /g/ /l/ /ð/

/bl/: Blau	x		
/kl/: Clau	x		
/kr/: Cris		x	/k/ /λ/ /i/ /s/
/br/: Braç		x	/b/ /λ/ /a/ /s/
/fr/: Fruita		x	/f/ /λ/ /u/ /i/ /t/ /ð/ /s/
/pr/: Pregunta		x	/p/ /λ/ /ð/ /g/ /u/ /n/ /t/ /ð/
/pl/: Plàstic	x		

- Anàlisi final de C.

FONEMES	SI	NO	Observacions
/r/: Rellotge	x		Reprodueix: /r/ /ð/ /λ/ /ɔ/ /j/ /ð/. Hi ha millora però falta més vibració en la r.
/j/: Juan	x		
/tr/: Triangle		x	Reprodueix: /t/ /d/ /i/ /a/ /n/ /g/ /l/ /ð/
/bl/: Blau	x		
/kl/: Clau	x		
/kr/: Cris		x	/k/ /l/ /i/ /s/
/br/: Braç		x	/b/ /l/ /a/ /s/

/fr/: Fruita		x	/f/ /l/ /u/ /i/ /t/ /ð/
/pr/: Pregunta		x	/p/ /l/ /ð/ /g/ /u/ /n/ /t/ /ð/
/pl/: Plàstic	x		